

15 коп.

Для першокласника

Богдан Носифович Чалий. Ночь Амстердама. Поэма.

(На украинском языке)

Для младшего школьного возраста

Художник Георгий Васильевич Малаков

Издательство «Веселка», Киев, Басейная, 1/2

Редактор Л. В. Маденко. Художний редактор Г. Ф. Мороз
Технічний редактор Ф. Н. Резник. Коректор Л. К. Скрипченко.

Л. Б. № 908

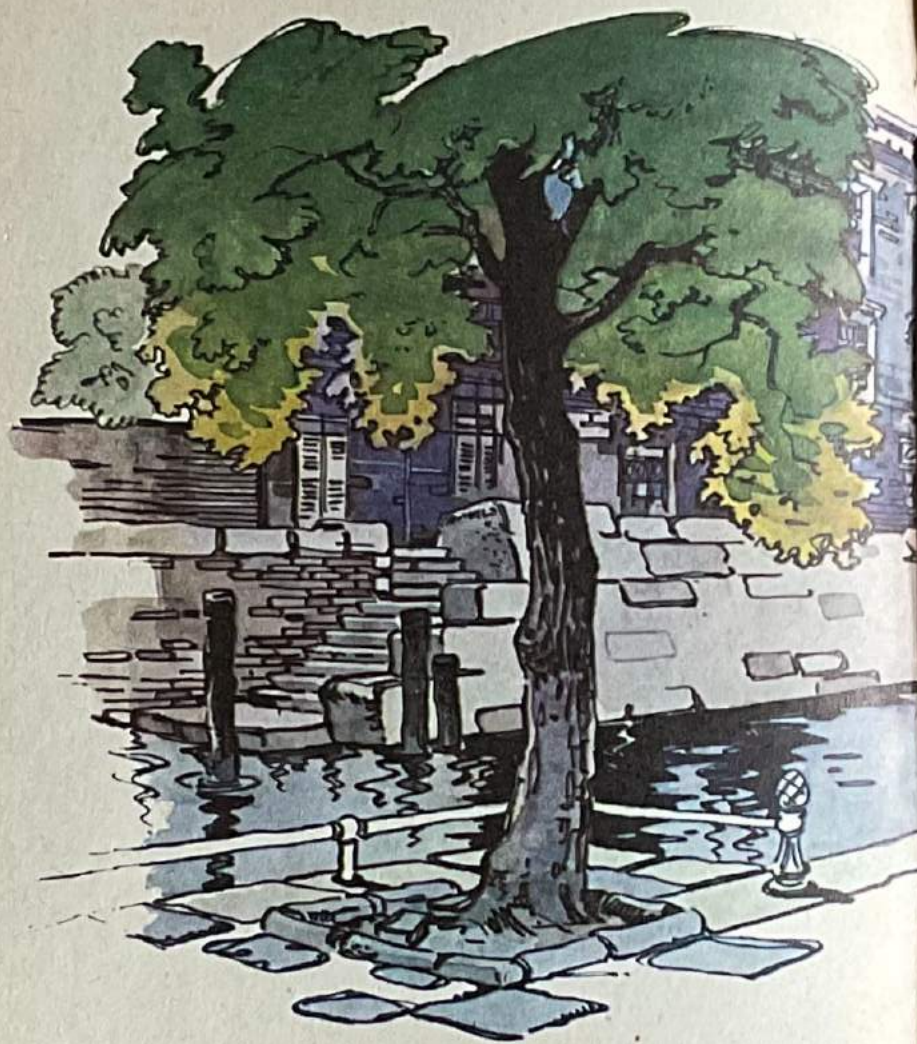
Здано на виробництво 26.11.1977 р. Підписано до друку 18. XI. 1977 р. Формат 70×90¹/₁₆. Папір офс. № 2. Фіа. друк. арк. 1.75. Обл.-вид. арк. 1.98. Умовн. друк. арк. 2.05. Тираж 250.000. Зам. 1127. Ціна 15 коп. Видавництво «Веселка», Київ, Басейна, 1/2. Львівська книжкова фабрика «Атлас» республіканського виробничого об'єднання «Поліграфкнига» Держкомвидав УРСР. Львів, Зелена, 20.

Богдан Чалий

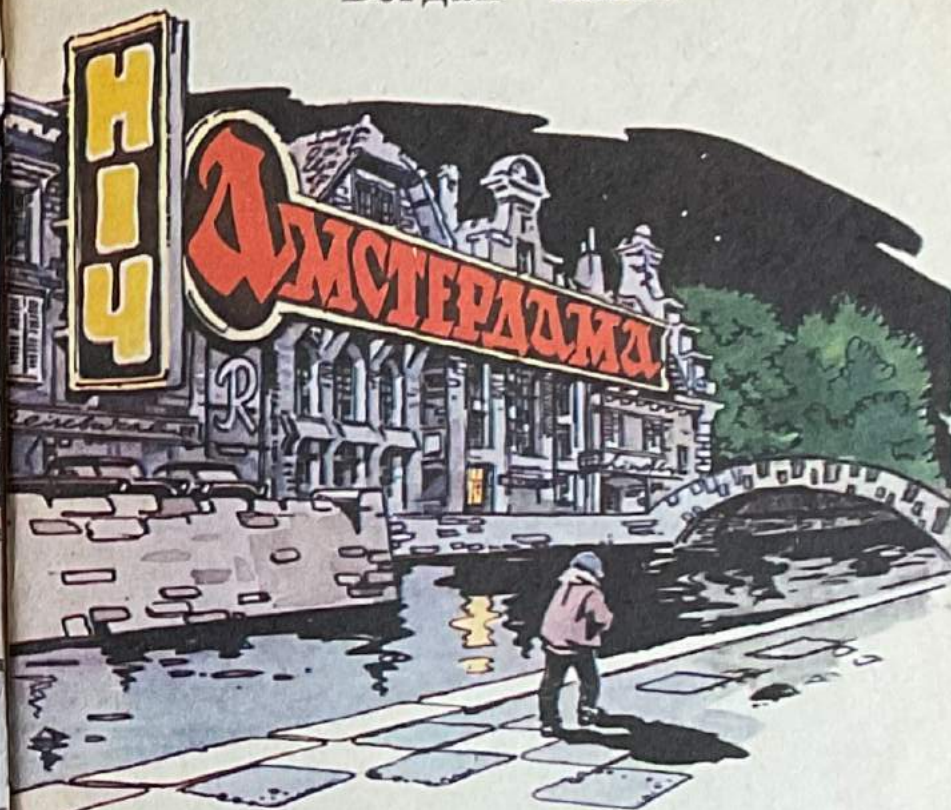
НІЧ АМСТЕРДАМА

ДЛЯ ПЕРШОКЛАСНИКА

Богдан Чалий

ПОЕМА

Для молодшого шкільного віку

ВИДАВНИЦТВО ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ «ВЕСЕЛКА»
Київ 1978

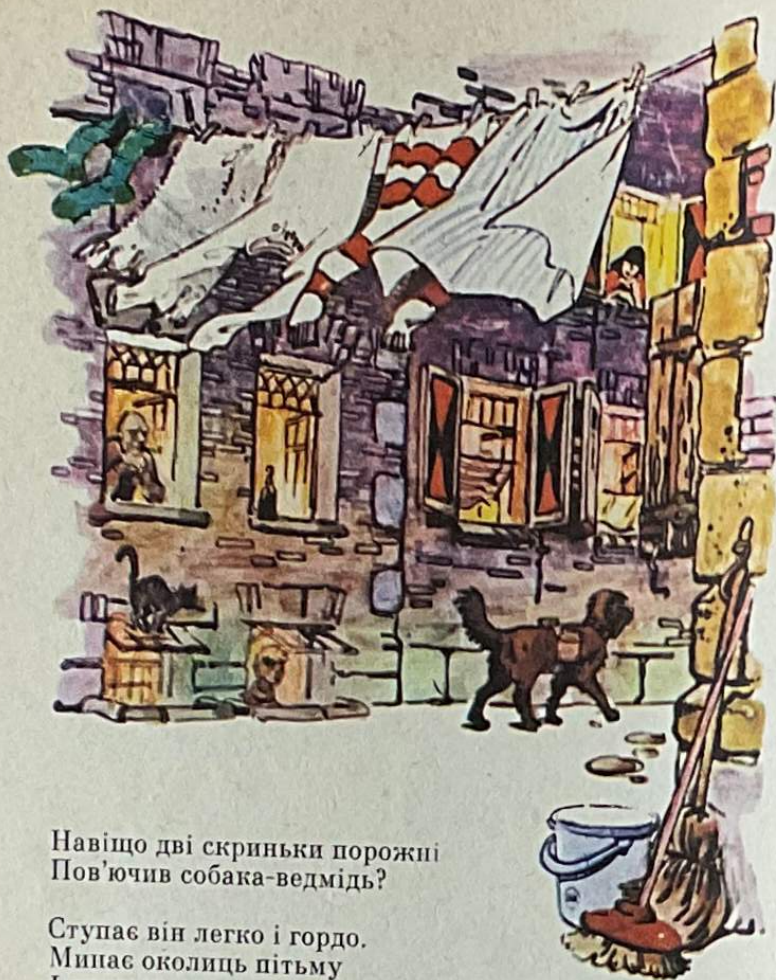
Амстердам — старовинне голландське місто. Вулиці — у строкатих рекламах, різко покреслені електричними спалахами вітрин. Та ніяка пишність не владна приховати від гострого ока жорстоких буднів капіталістичного світу. Сумну історію хлопчика з бідняцьких кварталів розповідає Богдан Чалий у своїй поемі «Ніч Амстердама». Сумну й правдиву. Напишіть, діти, чи ця книжка вам сподобалась, чи хороші в ній малюнки. Будемо дуже вдячні. Наша адреса: м. Київ, вул. Басейна, 1/2. Видавництво «Веселка».

Собака простує по бруку,
Великий, неначе ведмідь.
Між чорною гривовою грюка,
Сполюхано блимає мідь.

Дві скриньки на вигнутій спині, —
Блискавці, щоб бачили всі.
І заклик літери сині
Збігаються в слово «мерсі».

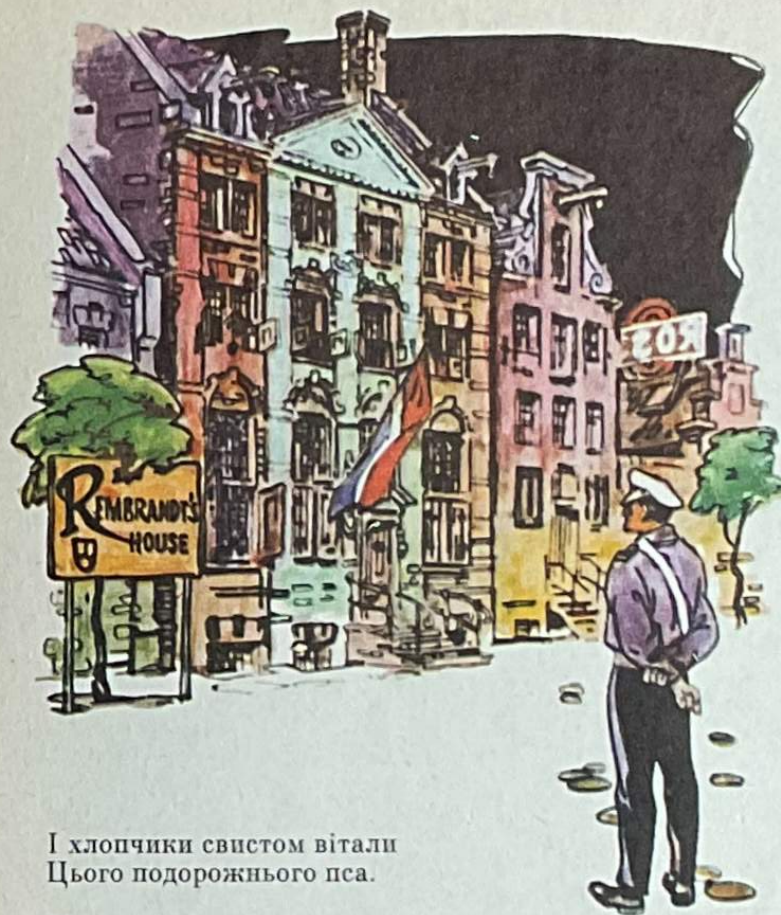
«Мерсі», чи «спасибі», — на кожній.
Кому і за віщо, скажіть?

Навіщо дві скриньки порожні
Пов'ючив собака-ведмідь?

Ступає він легко і гордо.
Минає околиць пітьму
І кривить задумливо морду,
Мов трошечки сумно йому.

Минає він тихі квартали,
Де з палиць білизна звиса,

І хлопчики свистом вітали
Цього подорожнього пса.

Минув поліцая-сержанта.
Ніде не спинивсь, не присів.
І вийшов до хати Рембрандта,
Художника давніх часів.

Лиш тут стрепенувся, зраділо
Загавкав, зриваючись з ніг,

І чорне схвильоване тіло,
Мов блискавку, кинув за ріг.

Там хлопчик, розхристаний трошки,
Легкий і вугластий, мов птах,
Реберцем губної гармошки
Неквапно водив по вустах.

Шапчина на нім завелика.
В поставі — гірке забуття.
Це — Пітер, жебрак і музика,
Бідняцьких околиць дитя.

Собака утратив статечність,
Підскочив і впав на живіт.
У погляді — тиха сердечність.
У голосі: — Пітер, привіт!

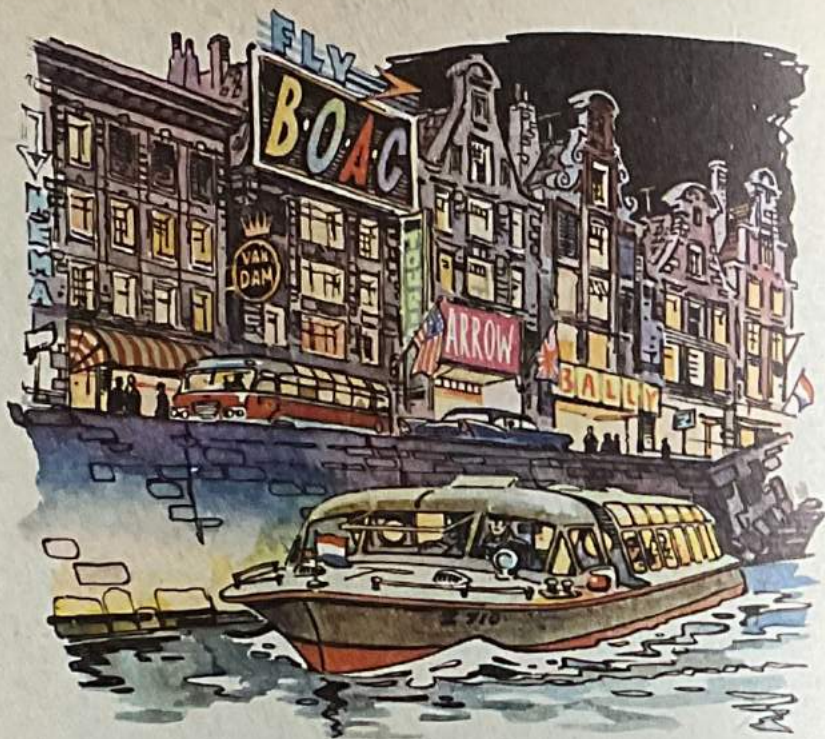

Обняв його хлопчик за шию,
Здавалось, до серця притис.
І пес простогнав: «Розумію!»,
Лизнувши товариша в ніс.

Удвох вони рушили далі,
Розмови якісь ведучи,
Туди, де стрункі магістралі,
Де сонце горить і вночі.

Кремезний, шорсткий, сивобровий,
Неквапно, як личить дідам,
З вогнями вечірні розмови
Зненацька почав Амстердам.

Вода спалахнула в каналах,
Засяяли сотні мостів.
Електрики сонячний спалах
Салютом у небо злетів.

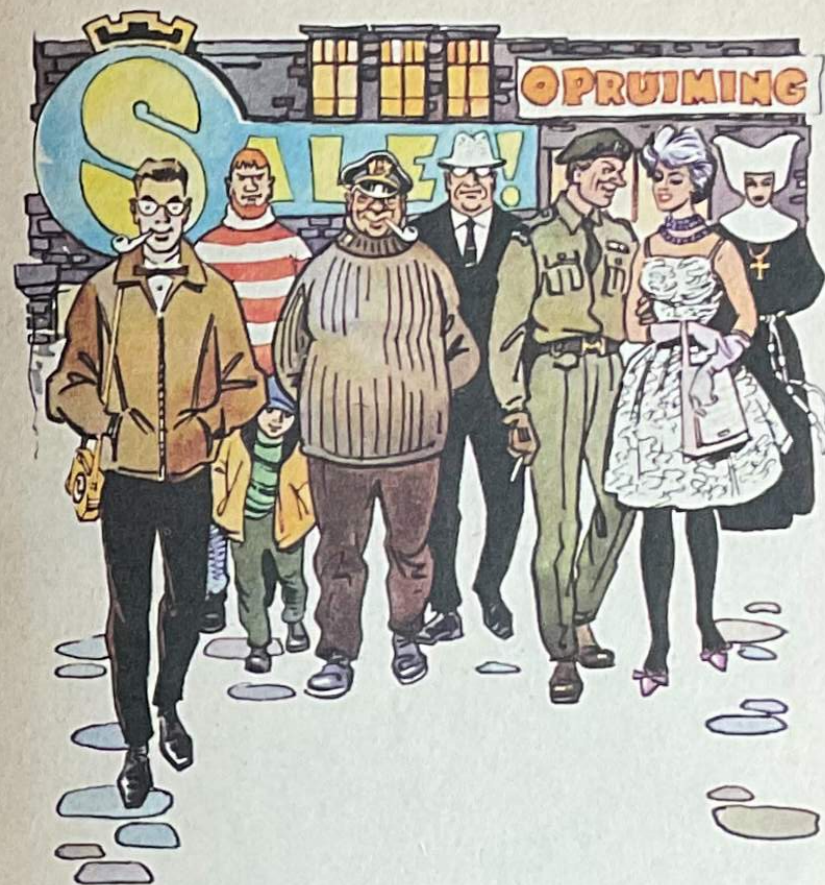
Гучний у годину дозвілля,
Немов відставний капітан,
Пропих тютюнами і сіллю
Уславлений порт Амстердам.

Замшілі минаючи сваї,
По місту в недалній похід
Морські вирушають трамваї
На південь, на захід і схід.

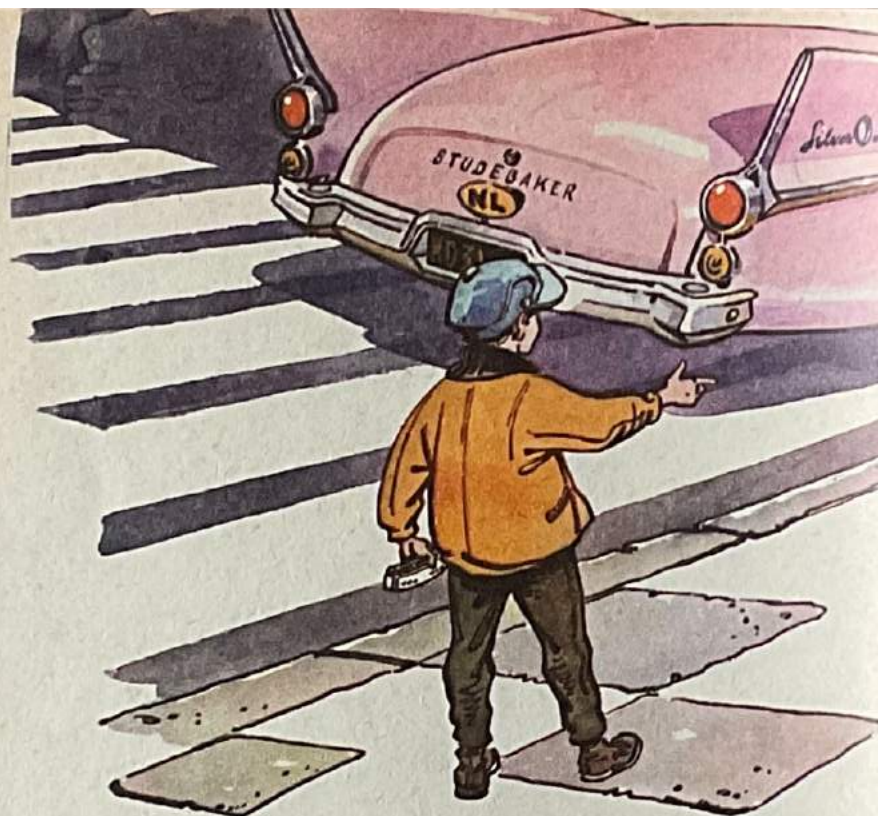

Жінки простягають туристам
Тюльпанів барвисті снопи.
Затьмаривши зорі над містом,
Реклами благають: «Купи!»

Голландці — на вигляд суворі,
Біляві, а часом руді.
А ті, з гаманцями которі,
Підкреслено строгі в ході.

На кожнім — тужурка чи світер,
У кожного — люлька «експрес».
...У натовпі виринув Пітер.
За хлопчиком — велетень-пес.

Стороннім, байдужим цю пару
Ще важко було зрозуміть.
І враз поперек тротуару
Розлігся собака-ведмідь.

Заснув? Ще далеко ж до ночі!
Розкинув і лапи, і хвіст.
А хлопчик, примруживши очі,
Гукнув, наче справжній артист:

— Погляньте, панове,
На цього пса —

Яка величність,
Яка краса!

Співа під гармошку,
Лічить до ста.
Голова велика,
Та не пуста!

Собака має
Крицеву волю —
Не боїться
Ні кривди, ні болю.

Перевірте його
Хоч всі!
На скриньках ви бачите
Слово «мерсі»,

Півгульдена в скриньку —
І можете мучить,
Поки ці балощі
Вам не наскучать.

Пес феномен!
Надзвичайний хист! —

З натовпу — голос:
— А можна — за хвіст?
Пес не роззявить
Свою пащеку?

— Гульден — і я
Гарантую безпеку!

— Пес надзвичайний,
Що й говорить!
Можна дати йому
Закурить?

Один — погладив ласкаво.
Другий, скубнувши,
Сказав:

— Цікаво! —
Третій, обвіявши
Димом сигари,
Двічі штурхнув,
Щоб було до пари.

Четвертий
Паличкою провів,

Аж сльоза
У собаки
З-під брів.

П'ятий
Потяг за вуха,
Бурмочучи:
— Добрий псяюха!

Мужньо тримається
Чорний ведмідь.
Летять монетки,
Подзвонює мідь.

Пітер нервово
Кусає губи:
— Тримайся, Чарлі,
Тримайся, любий!

Собака зітхнув
І промовив без слів:
«Якби я був левом,
Піввулиці б з'їв!»

Лиш одна дівчинка,
Що ішла з мамою
І везла голубеньку тачку,

Дівчинка з бантиком
Підійшла
І сказала рішуче:
— Не смійте
Мучить собачку!

Присіла, дістала хустинку,
Зібгала в долоньці тремтячій.
Спіймала сльозу-намистинку,
Що бігла по морді собачій.

Хитається натовп суворий,
Здавалося, пів-Амстердама.
— А може, він, донечко,
хворий? —
Стривожено зойкнула дама.

— Ой лихо! — жахнулася пані. —
Та що це він має за звичку? —
Собака в палкім пориванні
Чоломкнув дівчатко у щічку.

— Гей, дівчинко, — вигукнув
хлопець. —
Не бачиш? Собака — на службі!
Тікай-но, бо він тебе схопить.
Кажу тобі щиро, по дружбі,

А в дівчинки — сльози сердиті,
Пожбурила ляльку і тачку:
— Нічого не хочу на світі,
Купіть мені цього собачку!

Тут скрикнула пані: — Дурниця!
Одвічно з тобою морока...

У тебе — дві мавпи і киця,
Кролі, і їжак, і сорока!

— Ви, мамо, жорстокі і вперті.
Ваш голос байдужий і грубий.
Ви, мабуть, бажаєте смерті
Мені, вашій донечці любій...

— Ой доню, ще горя наврочиш!
Мерщій заспокойся, небого...
Ну, хлопчику, скільки ти хочеш
За цього собаку страшного?

Задумався, знітився Пітер,
Побачивши пачку з грошима.
Обличчя шапчиною витер,
Аж холод війнув за плечима.

Малий і не снідав сьогодні.
(О Чарлі, товаришу бідний!..)
Брати і сестрички — голодні,
Бо тато у них безробітний.

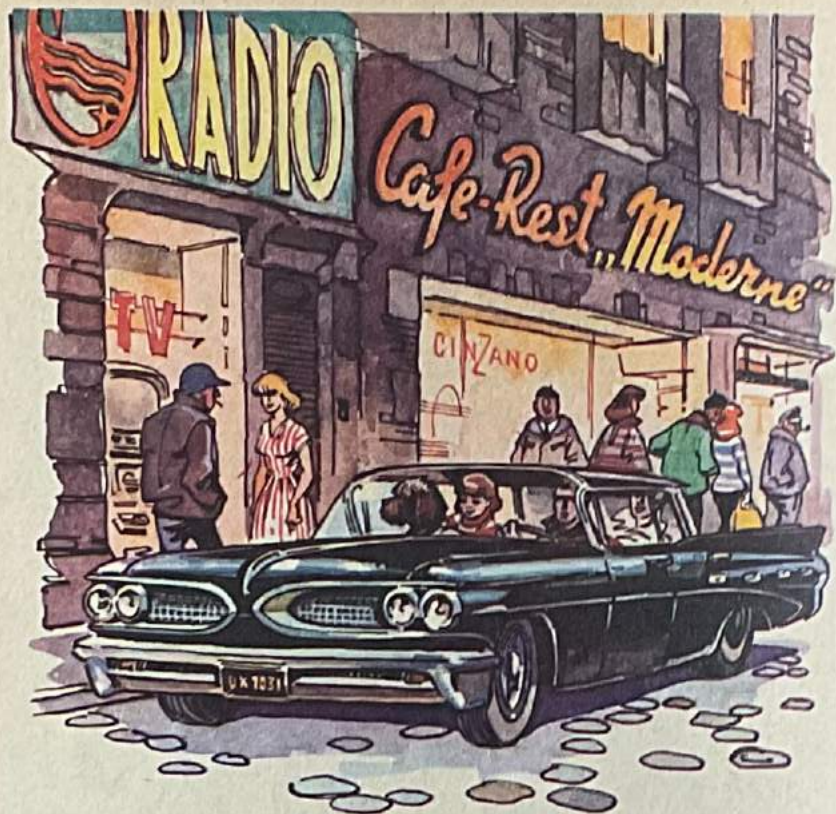
У хлопця — страждання в обличчі:
— Сім'ю... цей собака... годує.
— Візьми, переплачую втричі!
Дивіться, він ще й вередує!

А дівчинка: — Славно, чудесно!
Яка ж я щаслива, ой нене!
Скажи мені, хлопчику, чесно,
Ти прийдеш у гості до мене?

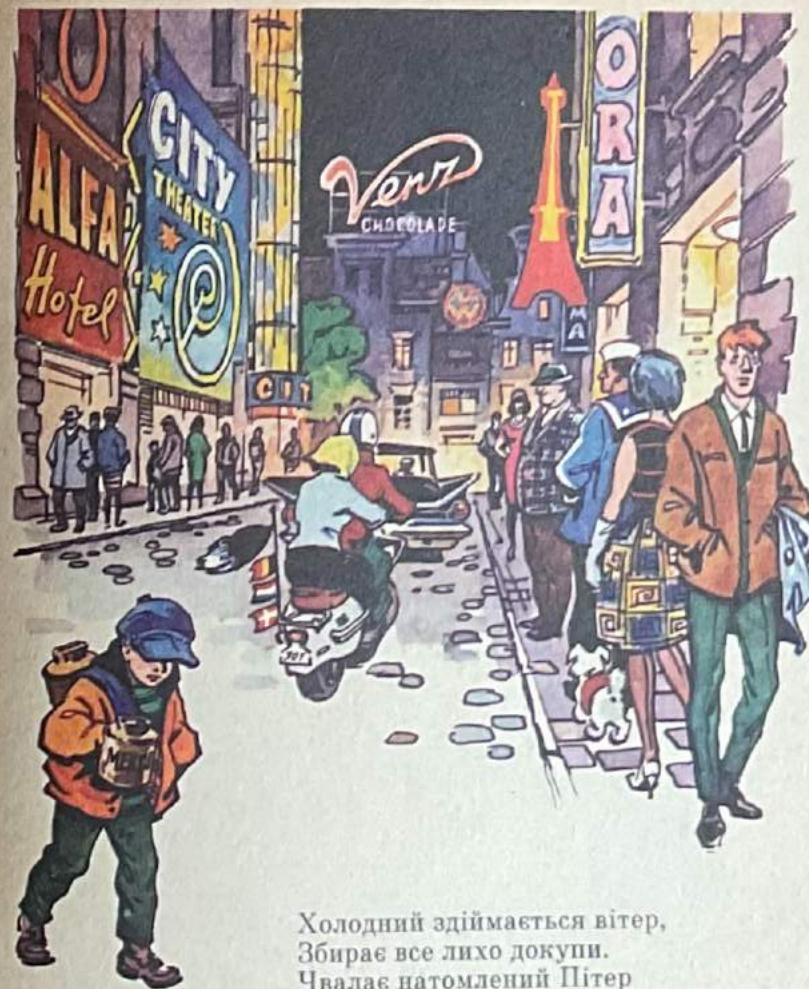
Приходь! — Колихнулися вії...
Собака вагався спочатку,
Та вже з повідочком на шиї
В машину пішов за дівчатком.

Зівали розходяться, раді.
На вулицях жарту і смішки.
Ех, Чарлі, ти мчиш на «паккарді»,
А друг на околицю — пішки!

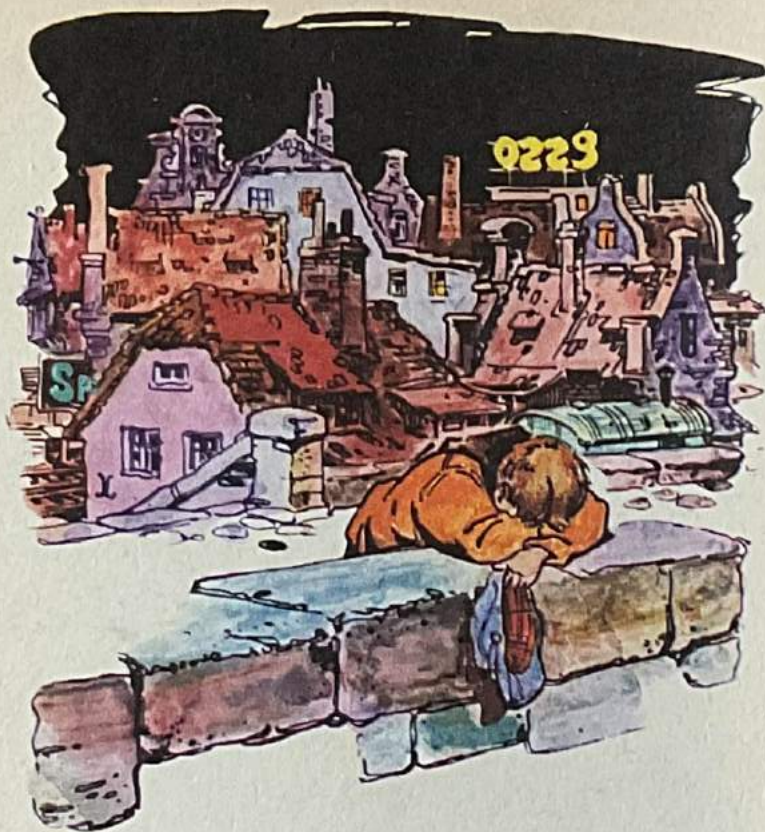
Канали. Вогні. Перехожі.
Туман забілів, замаячив.
В кишені у хлопчика гроші,
Яких він ніколи не бачив.

Та серце виснажує туга.
І думи — як хмари крилаті:
— Продав я найкращого друга
За гроші, за гульдени кляті!

Холодний здіймається вітер,
Збирає все лихо до купи.
Чвалає натовлений Пітер
Крізь ніч до своєї халупи.

Деє море стріляє у дамбу,
Сирена гуде вдалині.
Густішає ніч Амстердама,
Гортаючи в попіл вогні.

Зненацька з сирії маячі...
Та що це? Чи сон, чи мана?
Дві зірочки, очі собачі!
Дві зірки з пітьми вирина...

Звичайні зірки серед неба,
Лиш тьмяним віконцем — блакить.
— Не треба, не треба, не треба!
Собаку мені поверніть!

— Не да-а-м! — прогуло у костьолі.
У дзвонах поплив Амстердам.
Волали вітри прохолоді:
— Не да-а-м!
Не від-дам!
Не від-дам!

15 коп.

Для першокласника

Богдан Іосифович Чалый. *Ночь Амстердама. Поема.*
(На українському мові)

Для молодшого шкільного віку
Художник Георгій Васильович Малаков
Видавництво «Веселка», Київ, Васильківська, 1/2

Редактор І. В. Маценко, Художній редактор Г. Ф. Мороз
Технічний редактор Ф. Н. Резник, Коректор Л. К. Сиринченко.
І. В. № 988

Вдано на виробництво 26. II. 1977 р. Підписано до друку 18. XI. 1977 р. Формат
70×90/16. Папір офс. № 2. Фіз. друк. ар. 1,75. Обл.-вид. ар. 1,98. Умовн. друк. ар.
2,05. Тираж 250.000. Зам. 4127. Ціна 15 коп. Видавництво «Веселка», Київ, Васильківська, 1/2.
Львівська книжкова фабрика «Атлас» республіканського виробничого об'єднання «Львів-
графкнига» Держкомвидав УРСР. Львів, Зелена, 20.

